

VÅR ARBETSMILJÖ GRANSKAS

I månadens nummer av vår facktidning Dagens Arbete finns ett stort reportage om hur skador och utslitning ökar i bilindustrin. Det är inga nyheter för oss som bär bördan av de senaste årens otroliga ökningarna av försäljning och vinster men det är ändå viktigt att det uppmärksammas. Kvasten kommenterar i detta nummer en del av det som står i reportaget – och en del viktigt som inte står där.

Bemanningsföretag, högt tempo, mycket övertid och snäll bemanning är några saker som går igen i hela fordonsindustrin och som ligger bakom många av problemen för oss som jobbar här. Dagens Arbete berättar till exempel om en ung tjej som på bara några månader fick allvarliga belastningsskador när hon arbetade som bemanningsanställd på Scania i Södertälje. På grund av personalbrist fick hon ofta stå låst på samma balans (känns det igen?) och fick så svåra smärtor att hon inte kunde jobba kvar.

Tidningen har också varit här på Volvo Torslanda och tar framför allt upp två saker: det höga tempot och den stora mängden övertid som vi arbetar. De har även intervjuat högste chefen för Volvo Torslanda, Magnus Nilsson. När tidningen frågar honom om man måste vara ung för att klara av att jobba på banan svarar han: "Har man dålig fysisk kondition och inte tar hand om sin kropp så är jobbet svårt att klara av." Det är alltså inte jobbets fel att folk skadas utan att vi inte är tillräckligt vältränade? Vi undrar om Magnus Nilsson läst den viktigaste paragrafen i Arbetsmiljölagen. Där står nämligen något helt annat: "Arbetsförhållandena ska anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende." Att den högste fabrikschefen inte vet att det är företagets skyldighet att anpassa jobbet till människorna är rätt illa.

På frågan om företaget försöker få oss att jobba hårda-

re svarar han ganska ärligt: "Vi försöker rationalisera och hitta en bra beläggning där operatörernas tid används så bra som möjligt."

Magnus Nilsson är inte lika rå som den föregångare som fick namnet Handduken för sitt uttalande att "det finns alltid droppar att vrida ur den handduken som man tror är torr." Men det han säger betyder samma sak: att vi ska tvingas att jobba så hårt som möjligt och att företaget aldrig kommer att vara nöjda.

När Dagens Arbete frågar om arbetsrotationen är viktig för arbetsmiljön svarar Magnus Nilsson inte utan säger bara att: "Det är en ständigt fråga om det ska roteras varje timme eller varannan." Hade reportern satt sig in i fabriken historia skulle han kunnat fråga varför företaget under Handdukens tid tvingade igenom kraftigt minskade rotationer. Alla som bryr sig fattar att det är bättre med mer omväxlande jobb. Små och enformiga rotationer går också mot arbetsmiljölagens krav på variation i arbetet. När företaget motiverade de minskade rotationerna sa de att det var för att vi inte kunde lära oss mer än 6-8 balanser med bra kvalitet. Samtidigt skickar de runt ett antal av Lernias anställda, så kallade "frånvaropåslag", som ständigt får lära sig nya jobb och ofta inte vet var de ska vara dagen efter, istället för att ha tillräckligt med folk anställda på avdelningarna.

Vänd!

HAVERERAD OMBALANS PÅ MP

I Dagens Arbete säger Magnus Nilsson dels att "våra arbeten ska vara uthålliga över tid, så man ska kunna stå här i många år" och dels att "man börjar på de mer fysiskt tunga arbetsplatserna. Sedan går man vidare till andra lite mindre fysiskt utmanande stationer." Det stämmer inte så bra med denna beskrivning av vad som hänt på MP vid den senaste ombalanseringen.

På ett av lagen i MP:t har den senaste ombalansen varit katastrofal. Avdelningen har förvandlats till något helt ohållbart. Vi har ett gammalt problem med att nå ner i motorrummet. När de stora XC90-bilarna kom fick vi en pall att stå på för att vi inte skulle stå på paletten där bilen står, men vi fick ingen tid för att använda pallen. Sedan togs den bort och då skulle vi plötsligt stå på paletten... Vid ombalansen byggdes en dragare i Lag 21 C om för att man inte ska behöva klättra på paletterna och hänga på bilens skärmsida. På nästa balans som tillkommit fortsätter monteringen med djupdykning i motorrummet och även dragningar där det inte går att undvika att man hänger på bilens skärmsida för att nå. Jag förstår tänket med att bygga om en dragare på den första balansen men inte att skapa en ny balans där du som är lång måste stå på tå vid sidan av paletten för att nå ner i motorrummets insida för att du är för lång för att stå på paletten. Den som är kort måste däremot klättra (som i balansen bara räknas som ett steg framåt).

Sedan har vi dragare som gång på gång har utretts som ergonomiskt bra men som är så tunga och drar med så höga moment att kroppen dras med vid varje dragning. Det är tolv balanser på MP. Varje balans har tunga dragare, förutom stressbalanserna på de två bultborden. Där var vi tidigare fyra, två på varje bord. Vid den senaste ombalansen drog de in en av balanserna trots att skyddsombudet påpekat att det inte kommer att minska antalet stoppminuter. Tvärt om! Nu är det en på varje bord och en tredje som ska springa mellan dem. Det blir väldigt stressigt och skapar självklart problem. Företaget skyller på folket som jobbar där när det är teknikerna som ställt till det och det är jobbet som är för tungt. Avdelningen har inga "vilobalanser", kompetensen rensas ut och ersätts med yngre arbetskraft. Åldern har en betydelse. Man får inget stöd från Volvo för att kunna arbeta och åldras på banan. Istället blir man utmottad och får höra att man är gnällig. Gamla erfarna, trogna arbetare är inte vad Volvo vill ha tror jag.

Erfaren MP-montör

Forts.: " Vår arbetsmiljö granskas.."

Reportaget lyfter också fram den stora mängden övertid på Volvo och dess underleverantörer som en orsak till att många slits ut. Men inte heller här har vår facktidning riktigt koll på verkligheten. De skriver om unga bemanningsanställda som inte vågar säga nej till övertid. Osäkra jobb är ett stort problem som gör att många inte hävdar sina rättigheter när det gäller övertid och annat. **Men ett ännu större problem är att vi har ett avtal som ger företaget rätt att tvinga oss att jobba övertid.** Det "glömmer" Dagens Arbete och de fackliga representanter som intervjuas. Hade övertiden varit frivillig skulle företaget varit tvunget att locka oss att jobba istället för att använda tvång och beordra. Det hade givit oss alla, oavsett anställningsform, större makt över vår fritid och mer att säga till om på jobbet.

Magnus Nilsson berättar att företaget satsar på ergonomi: "Vi jobbar mycket med ergonomi. Vid varje operation gör vi en bedömning hur det är med den ergonomiska situationen." Och visst görs det saker, särskilt där skyddsombud och de som jobbar trycker på. Men det som dominerar i fabriken är något annat. Gång efter gång dras olika projekt igång – just nu "Best In Class" och "Model Line" – som syftar till en enda sak: att rationalisera, och då hjälper det inte mycket med ett eller annat nytt verktyg.

Just detta tar Catarina Nordander, docent och överläkare i Arbets- och miljömedicin upp i reportaget. Hon ser samma mönster från många arbetsplatser och säger: "Även om det finns bra ergonomiska lösningar så har man inte vunnit något om montörerna hela tiden ska jobba snabbare."

Snart kommer Arbetsmiljöverket på besök till fabriken för att kolla att företaget följer arbetsmiljölagen. Catarina Nordander är kritisk till att Arbetsmiljöverket anmäler inspektioner så långt i förväg: "De borde göra oplanerade besök. Som det är nu kan arbetsgivare förbereda sig och städa och kanske till och med sänka takten på linan inför besök av myndigheten."

Någon sänkt takt är nog inte att tänka på men städningen är redan på gång. Fabriksledningen "städar" i pappren så att det ska se bra ut och att det inte finns några röda balanser eller rotationer. Troligen kommer Arbetsmiljöverket inte att prata med oss som arbetar i fabriken utan nöjer sig med chefer och representanter för skyddsorganisationen och facket. Vi kan i alla fall hoppas att våra representanter i alla fall tar upp en del av de problem som kommer fram i Dagens Arbetes reportage.

Lars Henriksson

CHEFER I KLÄM

Trots att Volvo Personvagnar tjänar mer pengar än någonsin ökar pressen på alla nivåer. **Kvasten** har ofta skrivit om rationaliseringar och stress bland oss som arbetar i produktionen men på senare tid har vi även hört en hel del om samma saker från våra PL och nu verkar det som om inte ens fabriksledningen orkar med pressen.

På varje nivå säger chefer ja till sina chefer och skickar sedan kraven vidare neråt. Tills de kommer till oss som inte har någonstans att skicka dem vidare utan bara har att välja mellan att göra som vi blir tillsagda eller göra motstånd. Och mellan oss och de högre cheferna finns våra PL (och de lagledare som tror att de är PL.) Vi kan inte hoppas på att våra chefer börjar försvara oss, det får vi fortsätta att göra själva, men det vore bra om fler av dem fattar att de bara är vanliga anställda och att de inte behöver lyda sina chefer blint. Därför publicerar vi en repris på den fjärde lektionen i **Kvastens Chefsskola** som vi körde för några år sedan:

KVASTENS CHEFSSKOLA

LEKTION 4:

GLÖM INTE ATT DU ÄR EN VANLIG ANSTÄLLD

När du som blivande PL går utbildningar får du säkert många gånger höra att du representerar företaget, ja kanske att du gentemot dina anställda **är** företaget. Att du som PL representerar företaget gentemot arbetarna är riktigt i viss mån, riktigt tydligt är det i skyddsfrågor där arbetsgivarens juridiska ansvar vilar direkt på närmsta chef. Det är alltså i ditt personliga intresse att driva skyddsfrågor hårt och konsekvent, om någon till exempel skadar sig allvarligt och det visar sig att du inte vidtagit alla åtgärder för att förhindra detta kan du till och med bli straffrättsligt ansvarig.

Men framför allt är du, precis som de kollektivanställda som du ska vara chef över, en anställd bland andra för företaget. De betalar dig högre lön för att du ska vara extra lojal uppåt och göra en del obehagliga saker men i grund och botten ser de högre cheferna på dig som en utbyttbar enhet. I många fall har du därför mer gemensamt med dem som du är chef över än dem som är chef över dig, även om företaget vill få dig att tro det motsatta. Om du glömmer det är risken stor att du en dag blir mycket besviken.

Under 2017 dödades 40 människor av skjutvapen i Sverige. Det är fruktansvärt och debatten om detta har varit en av de stora politiska frågorna under de senaste åren. Polisen har fått ökade resurser, nya lagar har stiftats, flera av de skyldiga har satts i fängelse.

Under samma tid dödades 44 anställda i olyckor på jobbet. Skillnaden är stor när det gäller hur det uppmärksammats. Ingen ansvarig chef har dömts till fängelse. Ingen upprörd debatt har pågått i TV och tidningar. Inga nya stränga lagar har föreslagits för att stoppa arbetsplatsdöden. Under åren 2006-2014 fick Arbetsmiljöverket minskade anslag och antalet inspektörer minskade kraftigt. Trots ökade anslag de senaste åren är antalet inspektörer ändå färre än de var 2006 och flera partier vill ha ytterligare nedskärningar.

Med 41 döda under årets första 11 månader kommer 2018 att bli ett lika mörkt år som det föregående.

Kvasten ges ut av folk som jobbar på Volvo Personvagnar i Torslanda. Ansvarig utgivare: Lars Henriksson
Vill du ha Kvasten i din e-post? Mejla kvastentips@hotmail.com Bidrag till tryckning: Swish 0702195961